

Bouwen in Groen

In de 25 jaar dat er in Almere wordt gebouwd, heeft het denken over bouwen in groen en over vroegtijdig inplanten zich sterk ontwikkeld. De nieuwste ontwikkelingskern is Almere-Hout. In het vakblad Groen (1989 nr. 9) heeft Hein van Delft, landschapsarchitect van de gemeente Almere, al een drietal ontwikkelingsfasen de revue laten passeren. In zijn artikel 'Ervaringen met het ontwikkelen van een groenstructuur in Almere-Buiten' beschrijft hij een reeks van ontwikkelingen die Almere destijds had doormaakt op het gebied van bouwen in het groen. Net als toen is nu weer een duidelijke omslag waarneembaar. Met het oog op de lange termijn is voor Almere-Hout een ruime mate van ontwikkelingsvrijheid gewaarborgd voor de in de toekomst te ontwikkelen woon-, werk-, en leefgebieden.

Macro

Plan in hoofdlijnen

Vroege inplant is dé manier - in vele varianten toepasbaar - om de open polder in een korte tijd toegankelijk te maken. Die zienswijze is overleefd. De prille ontwikkelingsfase van de polder vraagt om het in korte tijd creëren van een klimaat waarin je veel mensen kunt huisvesten. In de Noordoostpolder en Ooste-

lijk Flevoland zijn bij het stichten van dorpen 'dorpsbosjes' aangelegd. Deze voorbeelden van vroege inplant speelden binnen Almere - let wel, in verschillende vorm - een belangrijke rol.

In Almere-Haven was het groen kleinschalig van opzet en sterk geïntegreerd met de bebouwing. Dit resulteerde, na bodemverbetering in het opgespoten zand, in een willekeurig patroon van plantvakken. Door de te kleinschalige opzet is daar uiteindelijk niet veel van over gebleven. In Almere-Haven ontstond uiteindelijk een situatie die men niet wilde. Het vastleggen van kleine details in de planfase, leverde in een later stadium barrières op

voor nieuwe initiatieven, denken, en zienswijzen.

Kenmerkend voor Almere-Stad is de grootschaliger opgezette groene lobbenstructuur in een niet opgehoogd situatie. De stedenbouwkundige structuren (de bebouwingsranden), en niet de aanwezig polderverkaveling, bepalen de vorm, ligging en richting van de groenstructuren. Een onduidelijk programma en beeldvorming van het uiteindelijke resultaat bemoeilijkten het proces en de besluitvorming over inplant. De ideevorming over bouwen in groen voor Almere-Buiten werd enerzijds gedreven door ervaringen met de andere kernen, en anderzijds sterk gestuurd door vraagstukken als bezuinigingen

"Dorpsbosjes"

Kleinschalige opzet Almere-Haven.

worden een aantal nieuwe groenelementen ontwikkeld en verschillende beheervormen voor bestaande groenelementen. Dit levert een plan op dat ruimte biedt voor in de toekomst uit te werken gebieden.

Uit de ervaringen met 'bouwen in groen' weten we dat we op basis van de huidige inzichten geen conclusies mogen trekken voor een verre toekomst. De planvorming heeft een 'open' eind: het plan biedt bewegingsvrijheid voor nieuwe ontwikkelingen en inzichten. Ontwerp-studies geven hierbij richting aan de uitwerking van onderdelen.

Micro

Plan in uitvoering

Ook over de uitvoeringsaspecten rond 'Bouwen in groen' is in de

met als gevolg versobering en onzekerheden over het groeitempo van de stad.

Almere-Hout

In Almere-Hout gaat men 'voor-aanleg van groen' doorontwikkelen. Groen blijft een belangrijke differentiator en versterkt de verscheidenheid van de stad. Samen met de infrastructuur vormt ze een ruimtelijk raamwerk. De positie van groen was zwak ten opzichte van andere hardere stedelijke elementen. Door groen te integreren in nieuwe stedelijke ontwikkelingen en te koppelen aan belangrijke functies kan deze positie worden versterkt.

Om toekomstige ontwikkelingen niet in details vast te leggen, is een ontwikkelingsrichting aangegeven in groentypologieën. Er

Almere-Stad.

Almere-Buiten.

afgelopen twee decennia de nodige discussie geweest, in het bijzonder over de omgang met de uitgangssituatie.

Iedereen wil groen wonen dus is het interessant om in de polder een groenstructuur op te zetten alvorens een woongebied te bouwen. Een periode van drie tot tien jaar tussen aanplant en bouw van een wijk is niet ondenkbaar. Het heeft de voorkeur de groenstructuur zo op te zetten dat het bouwen erin kan plaatsvinden. Het terrein kan in deze fase voorafgaand aan het bouwrijp maken daartoe al worden opgehoogd of afgegraven. Aanleg in de natuurlijke situatie heeft de voorkeur, behalve als het terrein laag ligt in combinatie met een hoge grondwaterstand. Voor de aanleg kan de benodigde bodemverbetering worden aangebracht.

Een beperkende factor bij 'eerst planten, dan bouwen' is het zakken van de bodem in sommige delen van Almere. Door het opbrengen van een zandpakket worden onderliggende bodemlagen - voornamelijk polderklei - in elkaar gedrukt. Door zakking van de bodem is de civiele structuur

een korte (15-20 jaar) levensduur beschoren.

Als de bouwrijpfase na drie tot

tien jaar start, is ophoging van het terrein soms al weer in zicht. Nieuwe ophoging heeft veelal nadelige gevolgen voor de reeds aanwezige beplanting, dit kan worden opgevangen door in de aanlegfase de plantvakken met een overhoogte aan te brengen.

Conclusie

Voorwaarde voor een probleemloos verloop van 'bouwen in het groen' is een besluitvorming die in hoofdlijnen definitief is. Waarin uitspraken worden gedaan over behoud van groen, over de hoofdontsluitingsstructuur, en over wonen en werken in het groen. Dus: 'Waar in het groen is ruimte voor wegen, wonen en werken?'.

Almere-Hout

(Luchtfoto's: Hansa Luftbild GmbH)